

Uppbygging samgangna á höfuðborgarsvæðinu til 2033

Nóvember 2018

SAMGÖNGU- OG
SVEITARSTJÓRNARRÁÐUNEYTIÐ

Samtök sveitarfélaga á
höfuðborgarsvæðinu

Efni

- Tillögur stýrihóps sveitarfélaga og ríkis febrúar 2018
- Tillögur að samgönguáætlun september 2018
- Tillögur verkefnahóps sveitarfélaga og ríkis nóvember 2018
- Samantekt

Samhengið

- 2013 Aðalfundur SSH – Niðurstöður á greiningum samgöngusviðsmynda. Upptaktur að nýju svæðisskipulagi.
- 2015 Nýtt svæðisskipulag Höfuðborgarsvæði 2040 og samkomulag SSH og Vegagerðar.
- 2016 Samkomulag sveitarfélaganna um undirbúning Borgarlínu. Vinna hefst við skipulagsbreytingar.
- 2017 Stýrihópur SSH, SRN og Vegagerðar settur á laggir að hálfu samgönguráðherra, til að móta heildstæðar tillögur að samgöngulausnum á höfuðborgarsvæðinu.
- 2018 Stýrihópur skilar tillögu að stofnvegaframkvæmdum, 1. áfanga Borgarlínu og frekari stofnstíga uppbyggingu til ráðherra í febrúar.
- 2018 Svæðisskipulagsbreyting um Borgarlínu staðfest í maí.
- 2018 Viljayfirlýsing um viðræður um samgöngur á höfuðborgarsvæðinu, undirritaðar af ráðherra og stjórn SSH þann 21. september.

Tillögur stýrihóps

febrúar 2018

Grunnur tillagna stýrihóps feb 2018

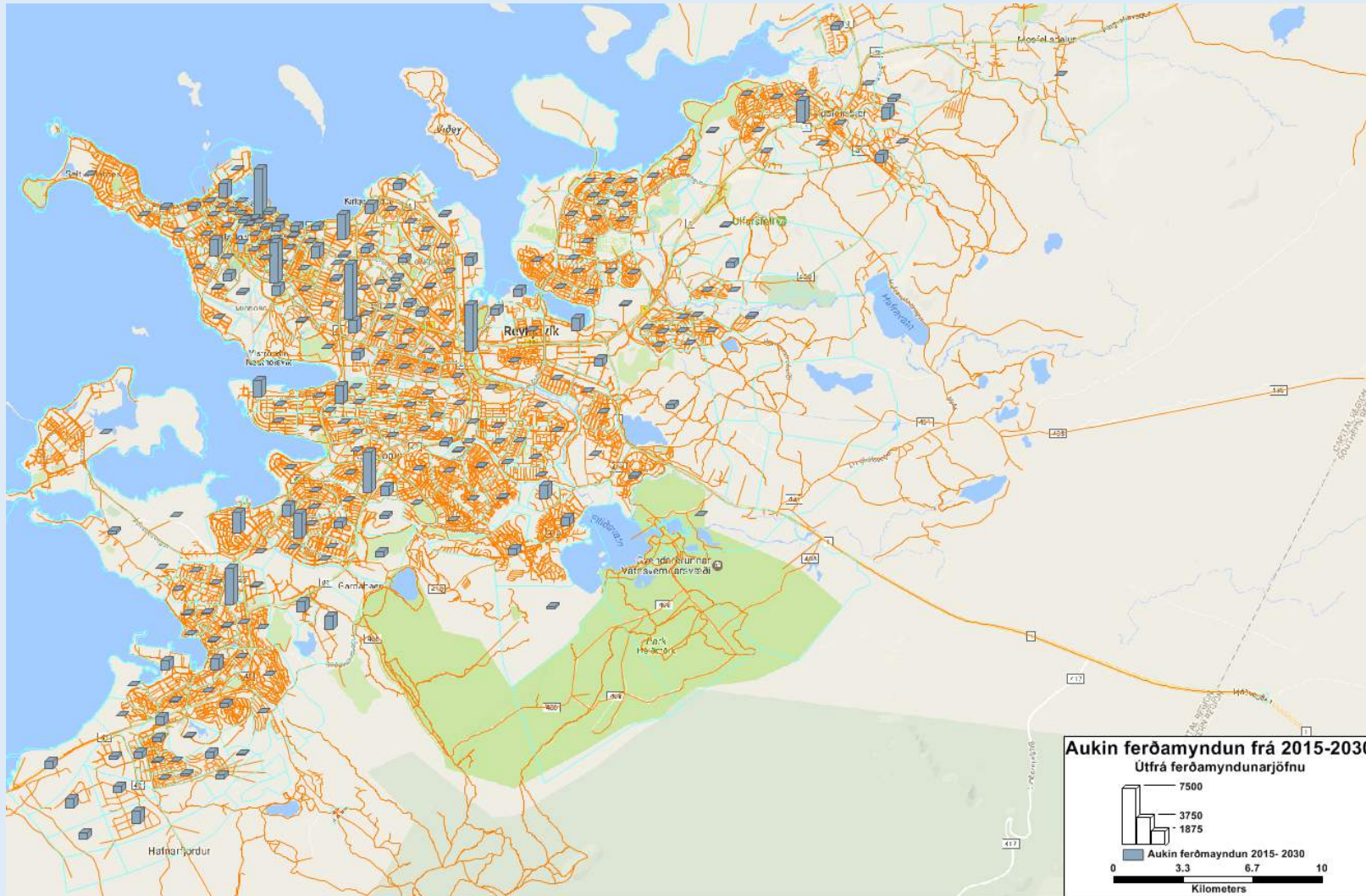
- Raunhæfar tillögur byggðar á rýni fyrri vinnu sem mæta markmiðum svæðisskipulags - Höfuðborgarsvæðið 2040 og samgönguáætlunar 2011-2022
- Markmið svæðisskipulags höfuðborgarsvæðisins
 - *Fólksfjöldun verður mætt án þess að álag á stofnvegakerfið aukist í sama hlutfalli*
- Meginmarkmið gildandi samgönguáætlunar 2011-2022
 - *Samgöngur séu greiðar, hagkvæmar, öruggar og umhverfislega sjálfbærar auk þess sem þær stuðli að jákvæðri byggðapróun*
- Unnið á grunni fyrirbyggjandi gagna
 - *Tillögum að samgönguáætlun*
 - *Ástandsgreiningu Verkís og Viaplan*
 - *Umferðarspám VSÓ til ársins 2030 og uppbyggingaráætlunum*
 - *Greiningum COWI á heildarkerfi Borgarlínu /svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins*
 - *Kostnaðarmati Mannvits á innviðum Borgarlínu*
 - *Mati á töfum og álagi í núverandi leiðarkerfi Strætó*

Umferðaspá til 2030

- Umferðarspá fyrir höfuðborgarsvæðið gefur til kynna að miðað við óbreyttar ferðavenjur muni aukning á heildarakstri milli áráanna 2012 og 2030 verða um 40%, og um 24% miðað við breyttar ferðavenjur (fleiri ferðir með almenningsamgöngum, hjólandi og gangandi).

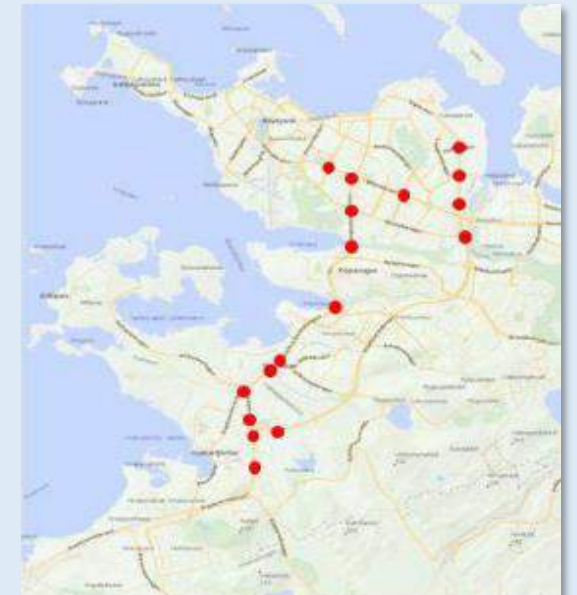
	Heildarakstur		Tafir
	Km/sólarhr.	%	%
Grunnár 2012	4.235.182		
2030 - óbreyttar ferðavenjur	6.004.921	+ 40%	+ 25%
2030 - breyttar ferðavenjur	5.259.207	+ 24%	- 27%

Umferðaspá til 2030

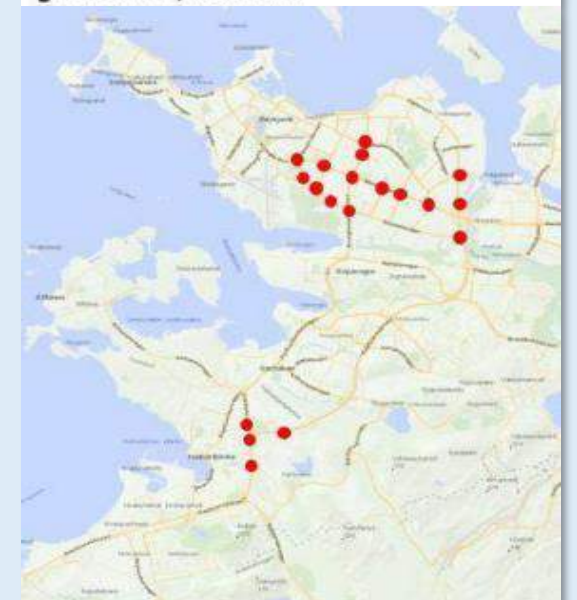

Ástandsgreining

- Tafir í umferð eru meira bundnar við ákveðna umferðarstrauma en ákveðin gatnamót.
- Bæta þarf ljósastýringar á gatnamótum.
- Nauðsynlegt er að fara í framkvæmdir á sumum stöðum til að minnka umferðartafir og auka umferðaröryggi, jafnvel þótt markmið um aukna notkun annarra ferðamáta náist.

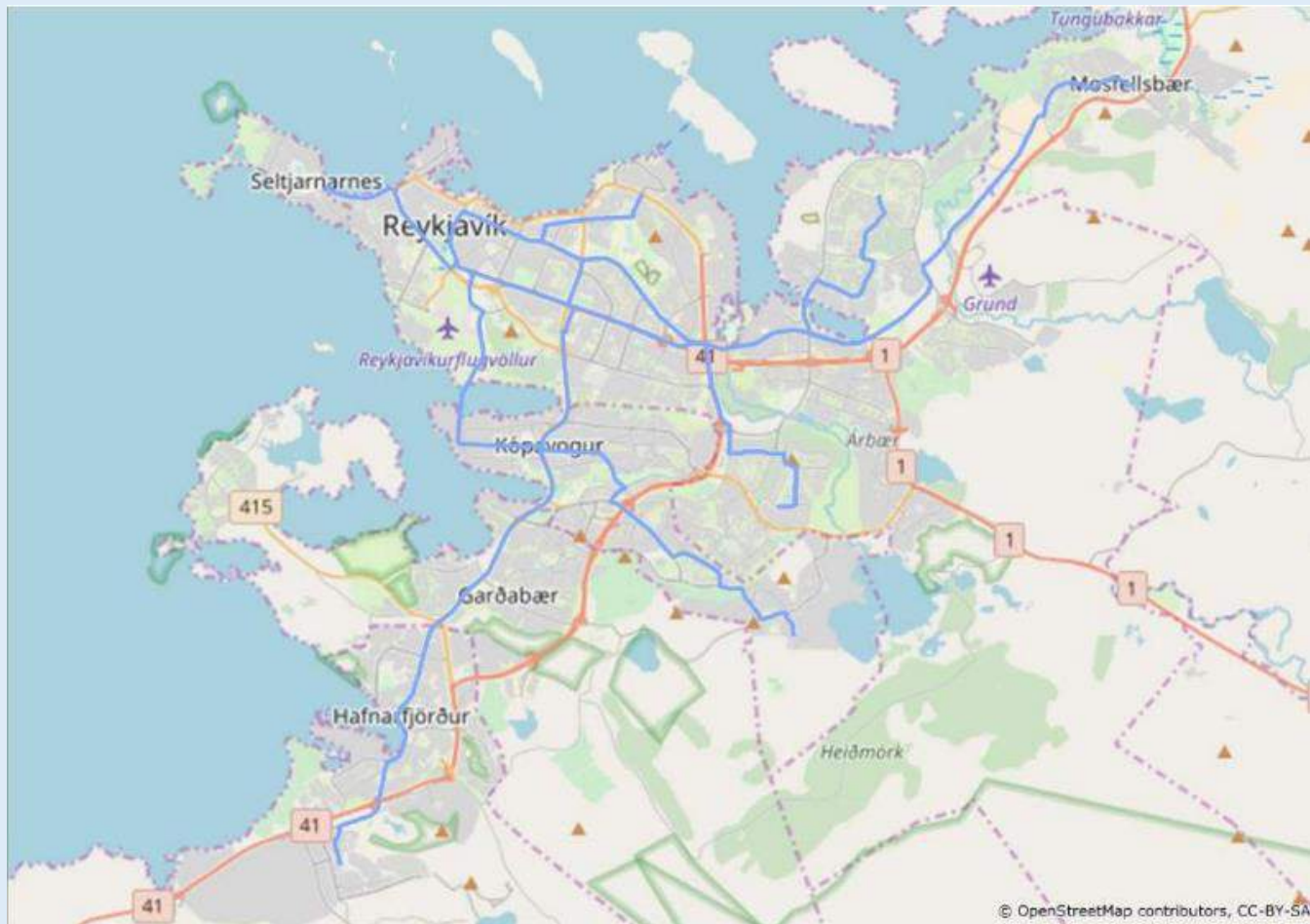

Árdegi – straumar í gegnum 17 gatnamót/fléttanir

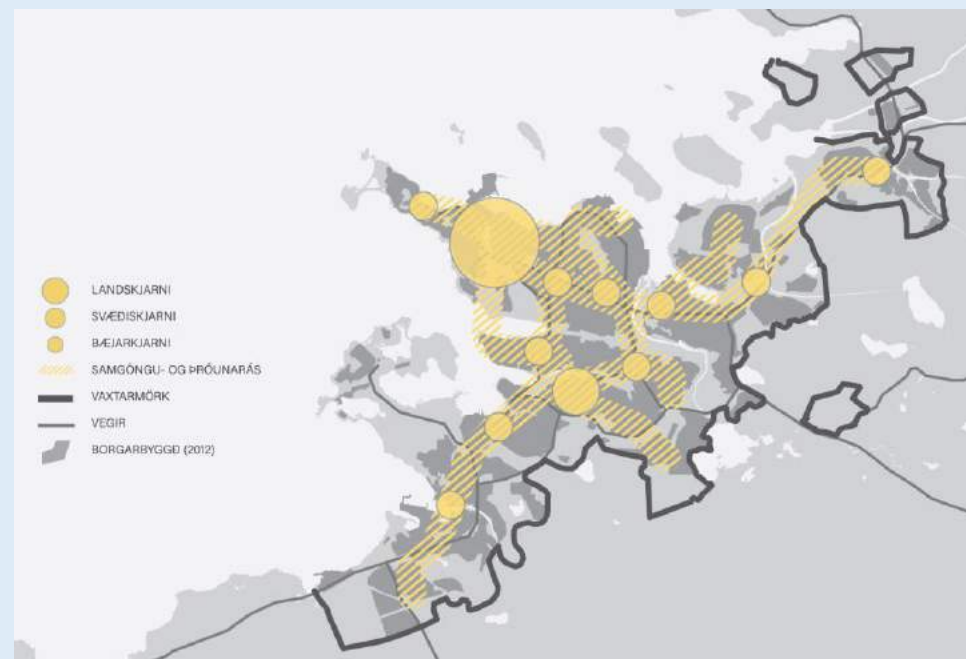

Síðdegi – straumar í gegnum 19 gatnamót/fléttanir

Heildarkerfi Borgarlínu

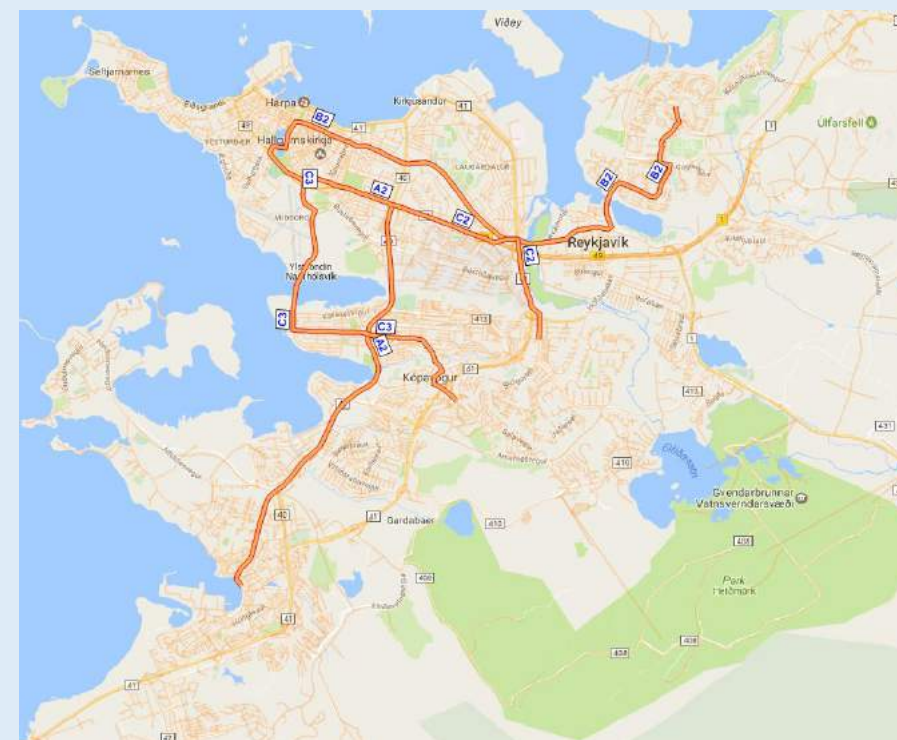
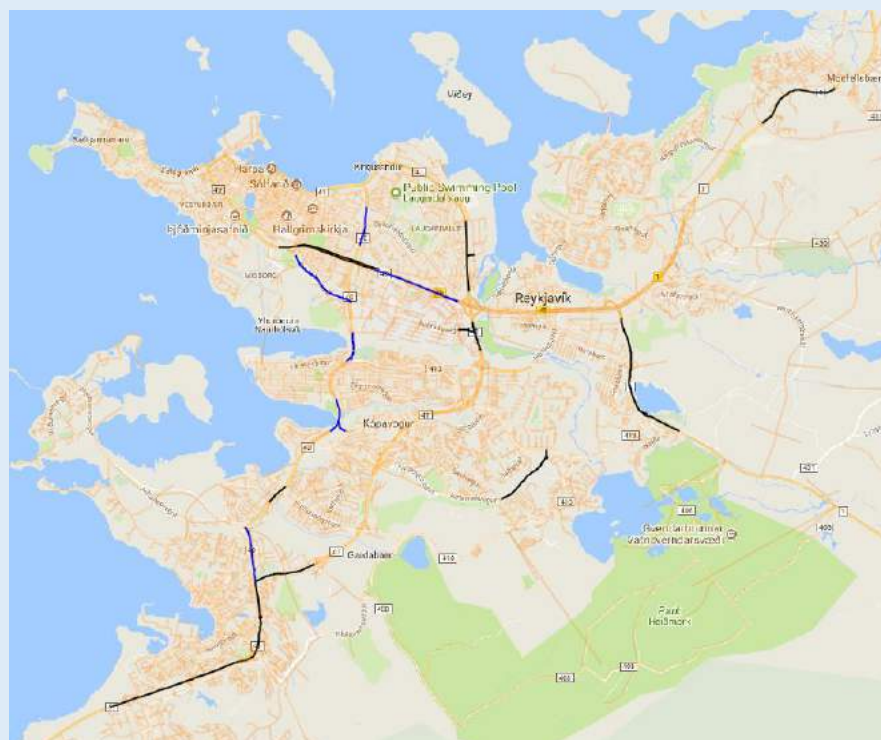
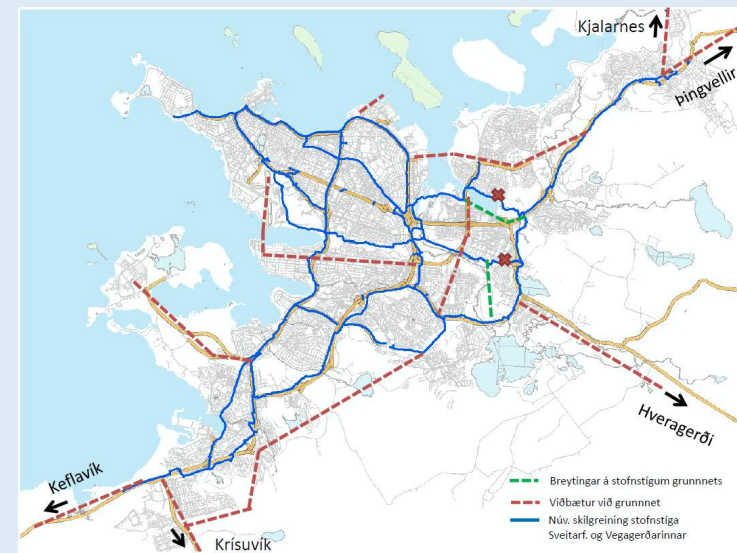
Heildarkerfi Borgarlínu. Niðurstaða COWI

Samgönguásar Borgarlínu festir í svæðisskipulag

Tillögur stýrihóps

febrúar 2018

Tillögur stýrihóps (feb. 2018)

Framkvæmdir til 2030	
Borgarlínuleið	Kostnaður (m.kr)
B2 - Grafavogur	16.300
C3 - Lindir	9.400
A2 - Fjörður	12.600
C2 - Mjódd	5.600
Alls	43.900

Framkvæmdir til 2030	
Samgöngustígar og forgangsakreinar	3.000
Alls	3.000

Framkvæmdir til 2030	
Samlegðaráhrif	Kostnaður (m.kr)
Stokkur og A2	3.000
Sæbraut og B2	1.000
Þverun Fossvogur og C3	1.500
Reykjanesbraut og C2	1.000
Alls samlegðaráhrif	6.500

Framkvæmdir til 2030	
Stofnvegur	Hámarks-kostnaður (m.kr)
Arnarnesvegur	1.000
Suðurlandsvegur	1.500
Reykjanesbr. Krýsuvíkurb-Álftanesv.	6.500
Hafnarfjarðarvegur Stokkur	7.000
Vesturlandsvegur	1.000
Reykjanesbraut/Bústaðavegur	1.000
Sæbraut/Vogar	2.000
Stokkur Miklabraut	20.000
Minni framkvæmdir	3.000
Alls	43.000

Framkvæmdir til 2030 að teknu tilliti til samlegðaráhrifa	
	Kostnaður (m.kr)
Alls	83.400

**Tillaga að
samgönguáætlun til 2033
september 2018**

Samgönguframkvæmdir á höfuðborgarsvæðinu til 2033

Framkvæmd:	1. tímabil 2019-23 [millj. kr.]	2. tímabil 2024-28 [millj. kr.]	3. tímabil 2029-33 [millj. kr.]
Stofnvegir			
Hringvegur - Norðlingavað-Bæjarháls		1.100	
Hringvegur - Bæjarháls - Vesturlandsvegur	400		
Hringvegur - Skarhólabraut - Hafravatnsvegur	510		
Hafnarfjarðarvegur - Stokkur í Garðabæ			3.500
Reykjanesbraut/Sæbraut - Holtavegur-Stekkjabakki		2.000	
Reykjanesbraut - Gatnamót við Bústaðaveg	1.000		
Reykjanesbraut - Álftanesvegur-Lækjargata		5.000	
Reykjanesbraut - Kaldárselsvegur-Krýsuvíkurvegur	2.400		
Reykjanesbraut - Undirgöng í Kópavogi (skuld)	100		
Miklabraut - Stokkur		5.000	5.000
Arnarnesvegur - Rjúpnavegur-Breiðholtsbraut		1.500	

Á tillögu að samgönguáætlun er ekki gert ráð fyrir framkvæmdum við Borgarlínu né eyrnamerkt fé til frekari uppbyggingu hjólastígakerfis.

Umferðaspá sýnir að ef einungis verði ráðist í stofnvegaframkvæmdir mun umferð á höfuðborgarsvæðinu aukast um ríflega 40% og umferðartafir verða um 25% meiri en í dag.

Tillaga að samgönguáætlun 2019–2033

- Heildarfjármagn til málaflokksins: 627 mia. kr.
- **Samtals Vegagerðin (10–211): 537 mia. kr.**
 - Stofnframkvæmdir á vegakerfinu 202 mia.
 - Viðhald á vegakerfinu 162 mia.
 - Þjónusta vegakerfisins 90 mia.
 - Styrkir til almenningsamgangna 55 mia.
 - Vitar og hafnir 10 mia.
 - Annað 18 mia.
- Skilgreind stofnvegaverkefni á höfuðborgarsvæðinu 27,5 mia.
- Óstaðsett stofnvegaverkefni á höfuðborgarsvæðinu 9,5 mia. > 18,3 %
- Styrkur til almenningsamgangna 4,5 mia. 8,2 %

Viljayfirlýsing um viðræður

- Samhliða framlagningu tillögu að samgönguáætlun undirritaði Sigurður Ingi Jóhannsson samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra viljayfirlýsingu við öll sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu 21. september 2018.
- Samkomulagið rammur inn viðræður til að tryggja fjármögnun fjárfestinga í stofnvegum og hágæðakerfi almenningsamgangna á höfuðborgarsvæðinu á gildistíma langtíma samgönguáætlunar.
- Stofnaður verkefnahópur undir forystu Hreins Haraldssonar fyrrverandi vegamálastjóra.

Tillögur verkefnishóps

nóvember 2018

Verkefnishópurinn

- Útfæri tillögur stýrihóps (dags. feb. 2018) sem ekki eru í tillögu að samgönguáætlun.
- Tillögurnar stuðli að kolefnishlutlausu, sjálfbæru borgarsamfélagi.
- Tillögur að lausnum sem bæta umferðarflæði.
- Tillögur að fyrstu framkvæmdum Borgarlínu sem hefjist árið 2020.
- Tillögur um fjármögnun samgönguframkvæmda.
- Skili tillögum að endurskoðaðri samgönguáætlun til Alþingis og sveitarfélaganna 15. nóvember 2018.

Kolefnishlutlaust borgarsamfélag

- Losun gróðurhúsalofttegunda frá vegasamgöngum er um 32% af þeirri losun sem fellur undir beina ábyrgð íslenskra stjórnvalda. Losun þar hefur aukist um 75% frá 1990 til 2016.
- Ný greining á þjóðhagslegum áhrifum rafbílavæðingar dregur fram mikilvægi þess að efla almenningssamgöngur og fara í aðgerðir sem stuðla að breyttum ferðavenjum, greiningin bendir til að orkuskipti í samgöngum muni ekki duga til að ná settum loftslagsmarkmiðum.
- Tækifæri til breytinga á ferðavenjum er fyrst og fremst í þéttbýli höfuðborgarsvæðinu.

Stofnvegaframkvæmdir

- Verkefnishópurinn leggur til:
 - að áfram verði unnið á grundvelli ástandsgreiningar að flæðisbætandi verkefnum.
 - að til langs tíma verði á Reykjanesbraut frá Suðurnesjum, um höfuðborgarsvæðið og Sundabraut upp á Kjalarnes lögð áhersla á greitt og öruggt flæði umferðar.
- Framkvæmdaáætlun stofnvega í tillögu að samgönguáætlun óbreytt.

Stofnvegaframkvæmdir

Framkvæmd:	1. tímabil 2019-23 [millj. kr.]	2. tímabil 2024-28 [millj. kr.]	3. tímabil 2029-33 [millj. kr.]
Stofnvegir			
Hringvegur - Norðlingavað-Bæjarháls		1.100	
Hringvegur - Bæjarháls - Vesturlandsvegur	400		
Hringvegur - Skarhólabraut - Hafravatnsvegur	510		
Hafnarfjarðarvegur - Stokkur í Garðabæ			3.500
Hafnarfjarðarvegur - Viðbótar framlag í stökk			3.500
Reykjanesbraut/Sæbraut - Holtavegur-Stekkjabakki		2.000	
Reykjanesbraut - Gatnamót við Bústaðaveg	1.000		
Reykjanesbraut - Álftanesvegur-Lækjargata		5.000	
Reykjanesbraut - Kaldárselsvegur-Krýsuvíkurvegur	2.400		
Reykjanesbraut - Undirgöng í Kópavogi (skuld)	100		
Miklabraut - Stokkur		5.000	5.000
Miklabraut - Viðbótar framlag í stökk		5.000	5.000
Arnarnesvegur - Rjúpnavegur-Breiðholtsbraut		1.500	

Almenningssamgöngur

- Endurskoða þarf samning ríkisins og SSH frá 2012 um eflingu almenningssamgangna og frestun stórra framkvæmda á stofnvegum.
- Svæðisskipulagsbreyting frá 25. maí 2018 staðfestir að öll sveitarfélög innan SSH gera ráð fyrir Borgarlínu í sínum skipulagsáætlunum til framtíðar og tryggja nauðsynlegt rými fyrir hana, enda sé það forsenda samkomulags við ríkið um aðkomu að verkefninu.

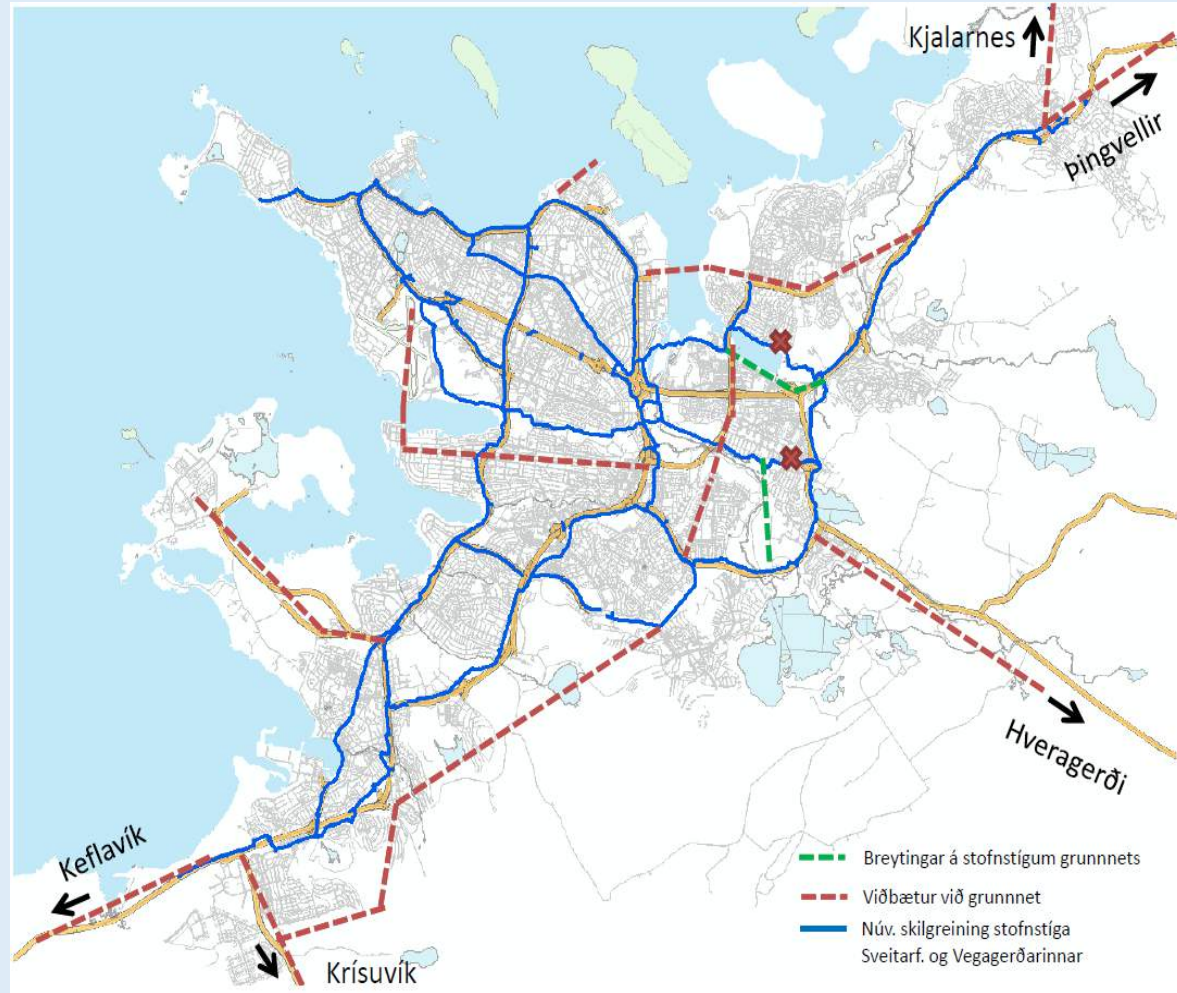

Aðrir samgöngumátar

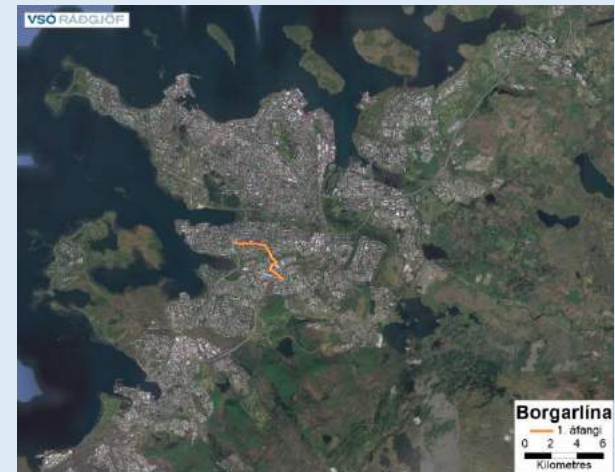
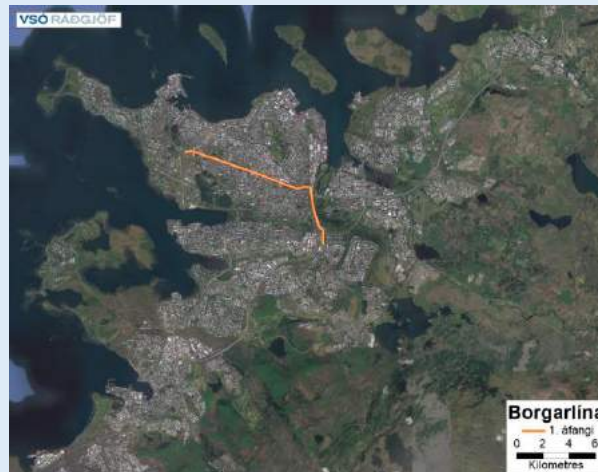
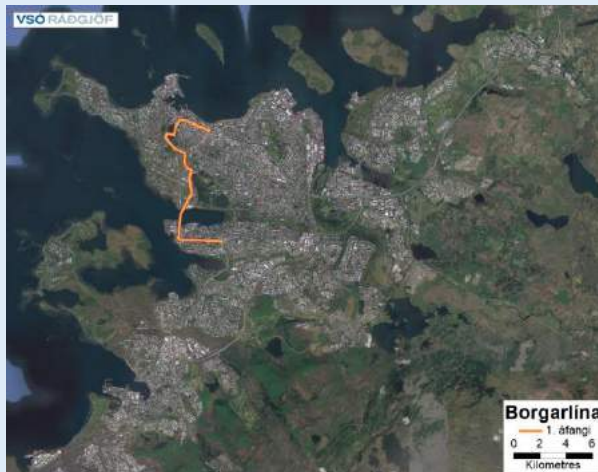
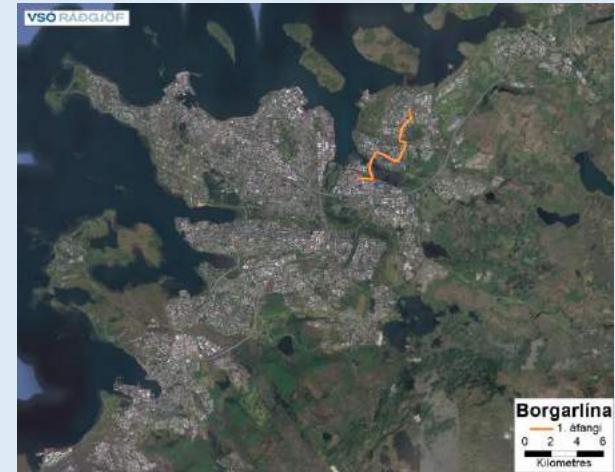
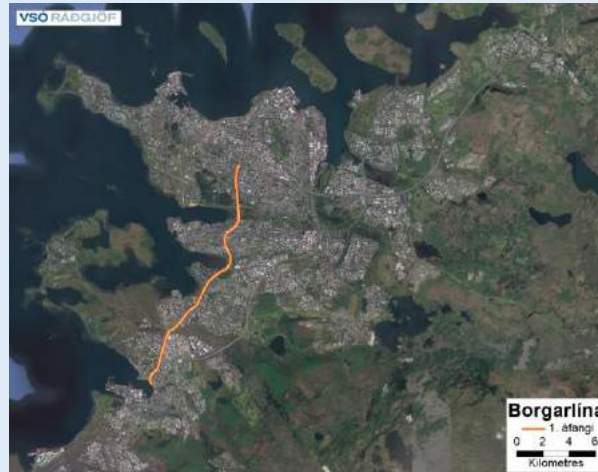
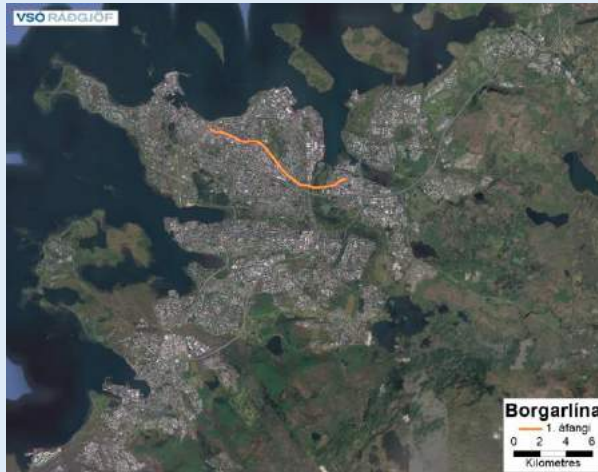
- Verkefnishópurinn leggur til...
 - að tillögu stýrihóps um hlut fjárfestingu í ótilgreindum stofnstígaverkefnum verði bætt við samgönguáætlun. Heildarfjárfesting upp á 3 mia. kr.

Framkvæmd:	1. tímabil 2019-23 [millj. kr.]	2. tímabil 2024-28 [millj. kr.]	3. tímabil 2029-33 [millj. kr.]
Hjóla- og göngustígar	1.500	900	600

Hjólastígakerfið

Borgarlína

Borgarlína

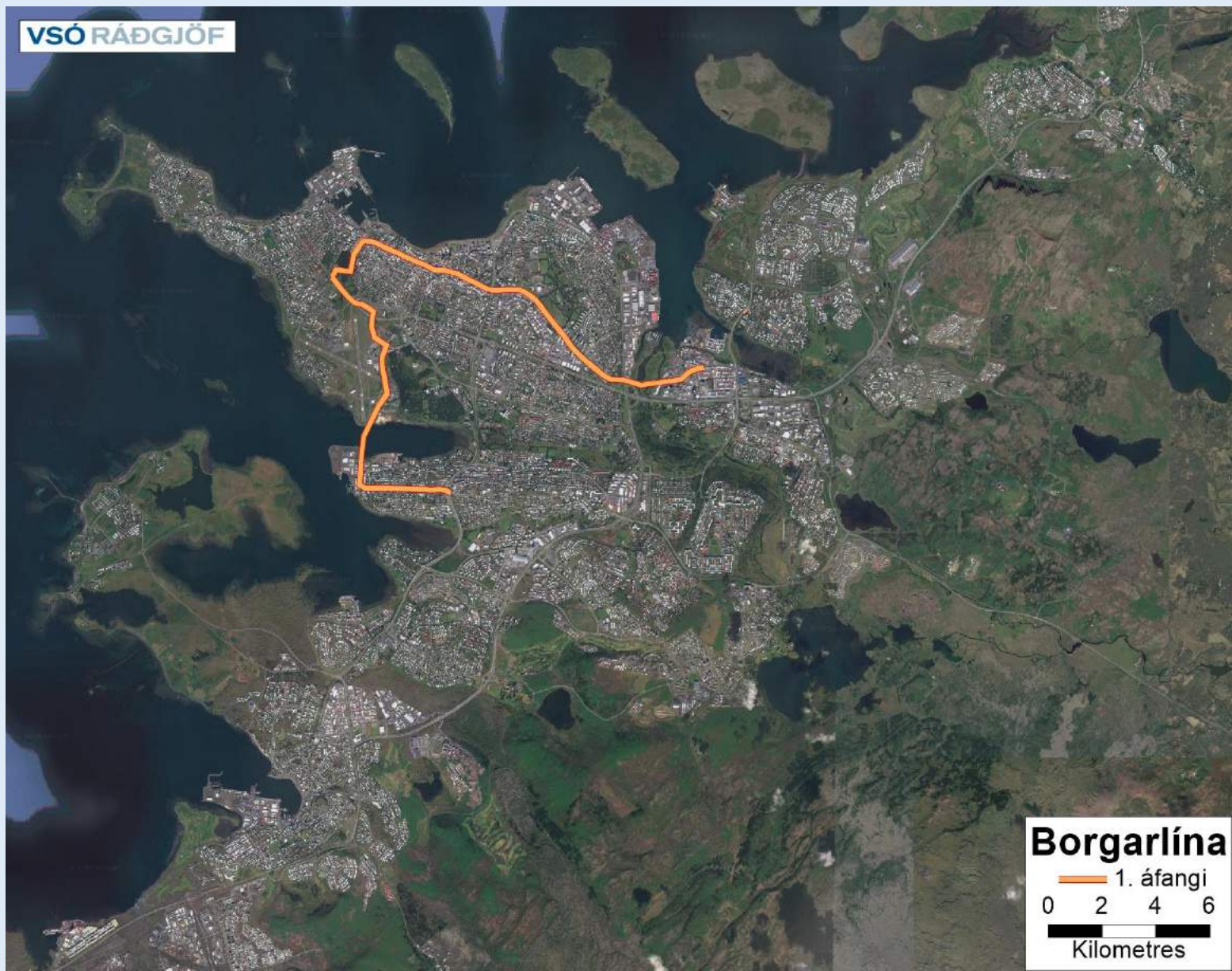
- Verkefnishópurinn leggur til...
 - að hlut ríkisins í fyrsta áfanga Borgarlínu verði bætt við samgönguáætlun – heildarfjárfesting upp á 42 mia. kr.

Framkvæmd:	1. tímabil 2019-23 [millj. kr.]	2. tímabil 2024-28 [millj. kr.]	3. tímabil 2029-33 [millj. kr.]
Borgarlína			
Ártún – Hlemmur um Voga, Suðurlandsbraut og Laugaveg	8.200		
Hamraborg – Hlemmur, um Fossvogsbrú, BSÍ og miðborg	8.100		
Mjódd – BSÍ um Voga og Miklubraut		5.800	2.200
Fjörður – Miklabraut, um Hamraborg og Kringlumýrarbraut		6.200	2.700
Ártún – Spöng			5.000
Hamraborg – Lindir, um Smárann		3.400	

Borgarlína

1. tímabil 2019 - 2023

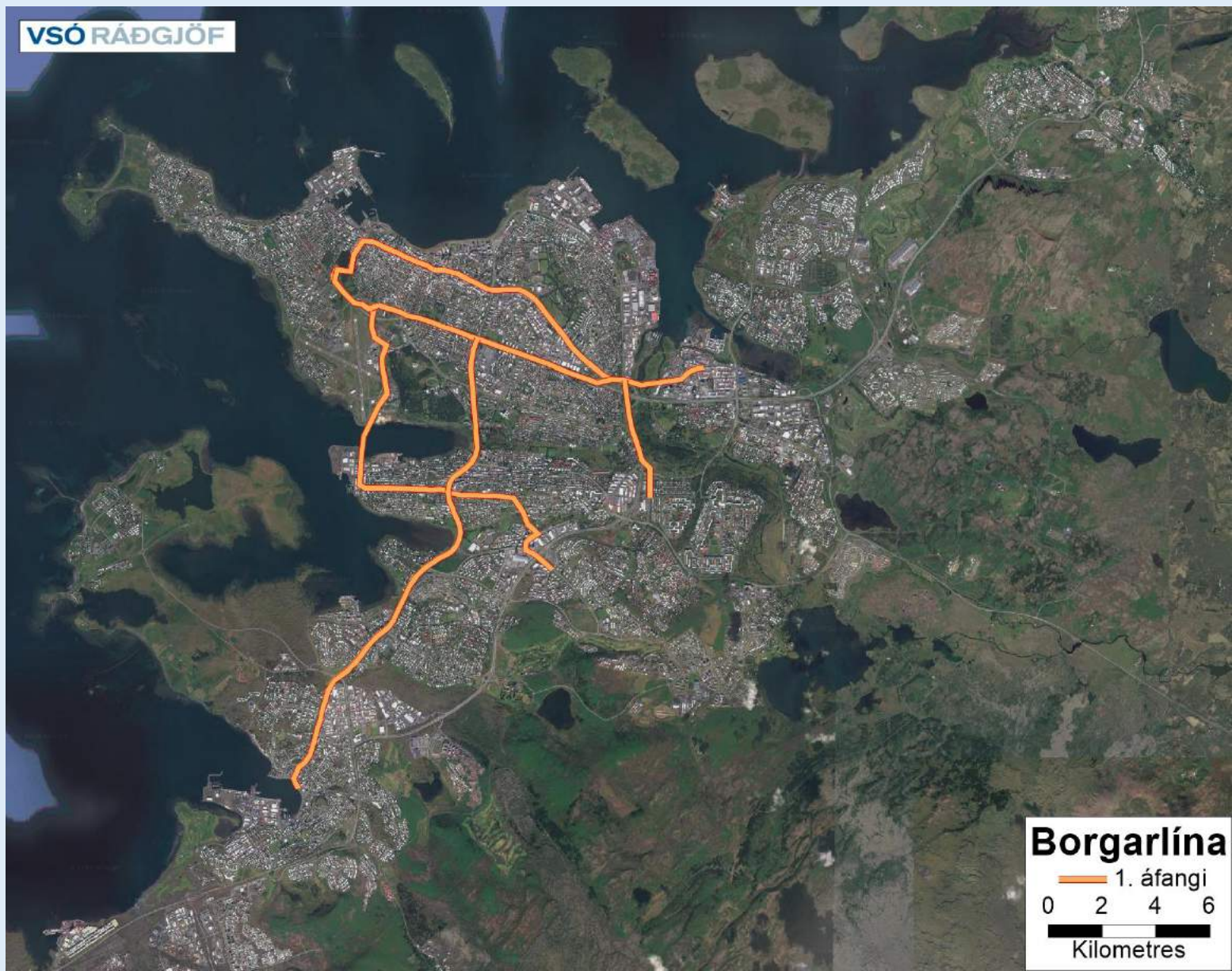
- Framkvæmdir komnar á fullt skrið 2021.
- 13 km leið með upphaf og endi á mikilvægum skiptistöðum.

Borgarlína

2. tímabil 2024 - 2028

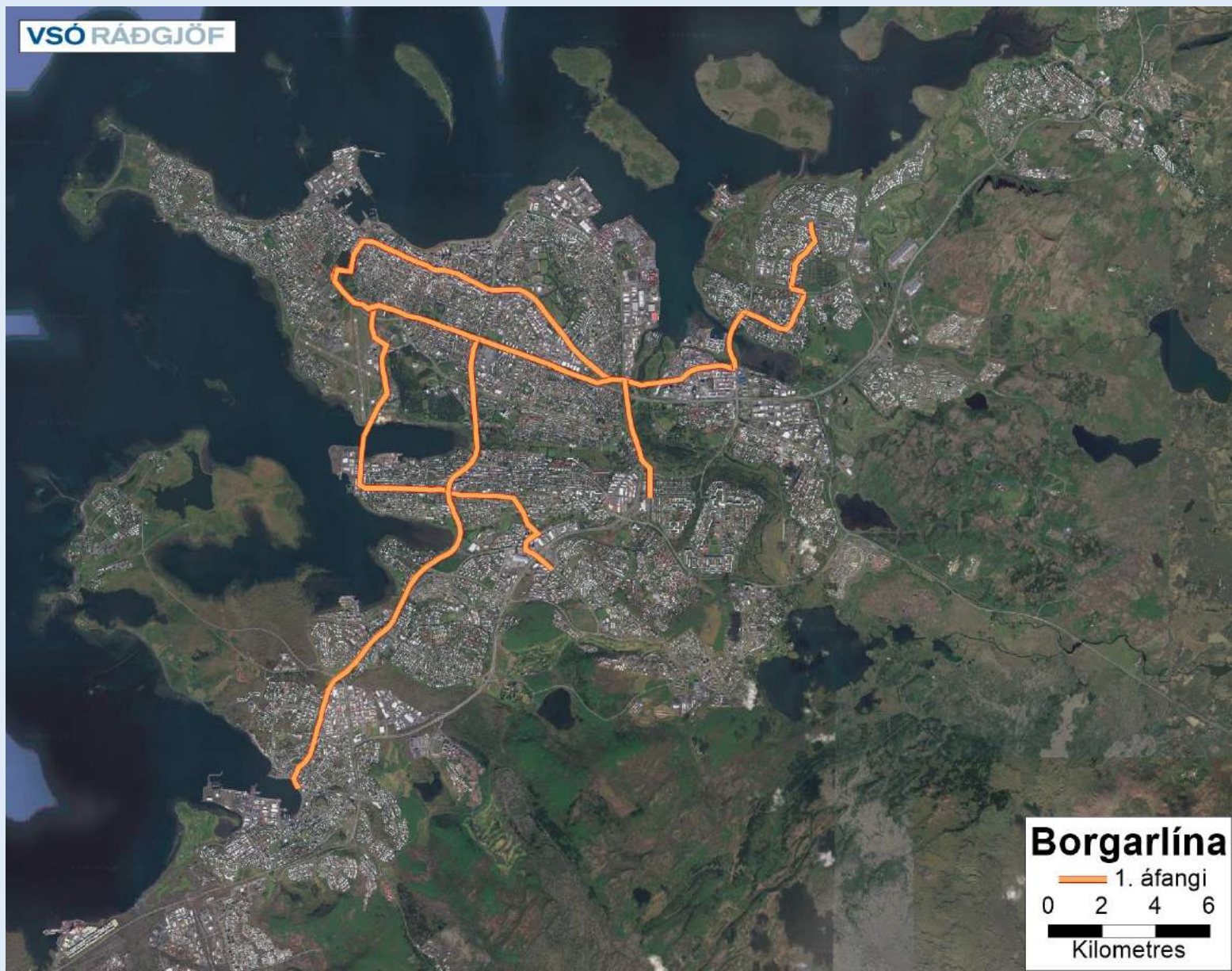
- Einhver hluti af þessum framkvæmdum mun verða á 3. tímabili.
- Tímasetningar stokkaframkvæmda ráða mestu um atvikaröð á leiðum eftir Miklubraut og Hafnarfjarðarvegi.

Borgarlína

3. tímabil 2029 - 2033

- Tillögur stýrihóps miðuðu við að 1. áfangi yrði kominn í gagnid 2030.

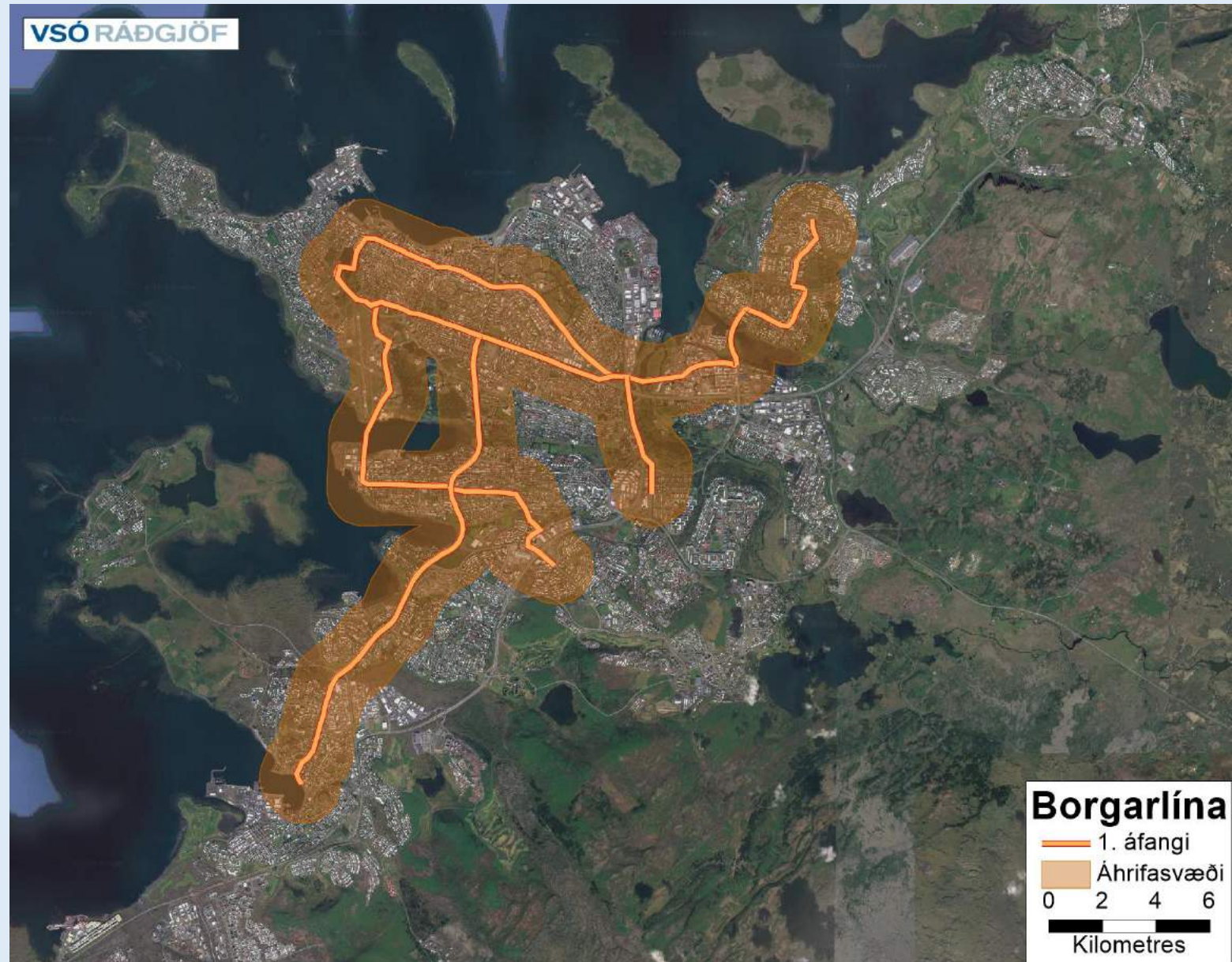
Borgarlína

Innan áhrifasvæðis 2018

- 45% allra íbúa
- 82% allra verzlunar og skrifstofustarfa

Innan áhrifasvæðis 2030

- 70-80% af allri uppbyggingu

Fjárfesting

- Verkefnishópurinn leggur til...
 - að í þeirri fimm ára samgönguáætlun sem nú er til meðferðar í þinginu verði gert ráð fyrir 300 m.kr. framlagi til Borgarlínu árið 2019 og 500 m.kr. árið 2020 sem fjármagnað verði með kolefnisgjaldi.
Fjármagnið fari í undirbúning verkefnisins og fyrstu framkvæmdir.
Sveitarfélögin leggi til samsvarandi fjármuni til verkefnisins.
- Þegar framkvæmdir við Borgarlínu komast á fullt skrið, á árinu 2021, er áætlað að samanlögð framlög ríkis og sveitarfélaga til uppbyggingar innviða á höfuðborgarsvæðinu þurfi að vera um 7 mia.kr. á ári, um 8 mia.kr. á ári á öðru tímabili og um 6 mia.kr. á því þriðja.

Fjárfesting

Núverandi staða fjármögnunar tillagna.

	1. tímabil 2019-23 [millj. kr.]	2. tímabil 2024-28 [millj. kr.]	3. tímabil 2029-33 [millj. kr.]	Samtals [millj. kr.]
<hr/>				
Í tillögu að 15 ára samgönguáætlun 2019-2033				
Borgarlína	0	0	0	0
Stofnvegir	4.410	14.600	8.500	27.510
Annað óstaðsett	2.700	3.300	3.450	9.450
<i>Samtals:</i>	<i>7.110</i>	<i>17.900</i>	<i>11.950</i>	<i>36.960</i>
Ekki í tillögu að 15 ára samgönguáætlun 2019-2033				
Borgarlína	16.300	15.400	9.900	41.600
Stofnvegir	0	5.000	8.500	13.500
Annað óstaðsett (hjóla- og göngustígar)	1.500	900	600	3.000
<i>Samtals:</i>	<i>17.800</i>	<i>21.300</i>	<i>19.000</i>	<i>58.100</i>
<hr/>				

Að teknu tilliti til mögulegra samlegðar áhrifa (-6.500 millj.kr) er þörf á tæplega 52 mia. viðbótar fjármagni

Tillögur viðræðuhóps - Heildstæður samgöngupakki

- Skilgreina þarf nýja tekjustofna ríkis og sveitarfélaga.
- Ríki og sveitarfélög verða að semja um fjármögnun þess fjárfestingapakka sem lagður er til. Sá samningur verður að taka á:
 - Kostnaðarhlutdeild í framkvæmdum.
 - Tekjuhlutdeild vegna gjaldtöku af umferð og innheimtu innviðagjalda.
 - Rekstrarformi hágæða almenningssamgangna annars vegar og innviða Borgarlínu hins vegar.
- Aðlaga þarf lagaramma m.t.t. nýrra tekjustofna og umgjörð væntanlegs samnings milli ríkis og SSH.

Samantekið

Helstu atriði

- Hlutur höfuðborgarsvæðisins mjög rýr í tillögu að samgönguáætlun til 15 ára
 - 18% af fé til nýframkvæmda í vegakerfinu
 - 8% af rekstrarstuðningi almenningsgangna
- Breytingartillögur að samgönguáætlun gera ráð fyrir heildstæðum samgöngupakka á höfuðborgarsvæðinu
 - Markvissar fjárfestingar og aðgerðir sem stuðla að breyttum ferðavenjum draga úr umferðartöfum og losun gróðurhúsalofttegunda.
- Í tillögum verkefnahóps er gert ráð fyrir að nýjum sjálfstæðum tekjustofnum s.s. veggjöld, innviðagjöld og hlutdeild í kolefnisgjaldi.
- Með eyrnamerktum tekjustofnum skapast möguleikar til að ganga hraðar til verks en tillögurnar gera ráð fyrir.
- Tillögurnar gera ráð fyrir að árið 2019 verði 600 mkr. varið í undirbúning framkvæmda. Helmingur komi frá ríki og helmingur frá sveitarfélögum.